

menta quæ veram non importent obligationem. Qua de re multa sunt decreta, nempe Senatûs Parisiensis 16. Mart. 1720. (*Journal des audiences*); Curia Tolosana 14 Aug. 1625. — 17. Januar. 1628. — Aug. 1727. (*Journal du Parlement de Toulouse, tom. 4. art. 287.*)

Quæres 2°. quid agere debeat qui Matrimonium contraxit ex metu gravi injustè & propter consensum extorquendum incusso.

Resp. eum non posse uti Matrimonio, nisi novo & libero consensu ratum habuerit quod fecerat invitus: Matrimonio enim uti cum non sua, immane & horrendum est scelus quod nusquam fieri potest licitum: sin autem contractum nolit facere novo consensu ratum, potest à Judice petere ut irritum declaratur; id porro ut faciat Juxta, certis opus est argumentis quibus constat gravem metum à causa externa, propter ipsas nuptias fuisse injectum. Ejusmodi judiciorum in foro, sive ecclesiastico, sive civili, plura occurrunt exempla.

Quæres 3°. an irritum declarari possit Matrimonium ex gravi metu contractum, si duo conjuges simul spontè habitaverint.

Resp. Si omninò desierit incussi metûs causa, post liberum contubernium (*cohabitation*) quod certo tempore duraverit, ratum censetur Matrimonium. Voluntaria enim hæc habitatio argumentum est sufficiens novi consensûs, qui solus ad conjugii firmitatem requirebatur. Quamobrem Senatus Parisiensis decreto 16. Decemb. 1728. *abusivam* declaravit sententiam *Officialis Primatialis* Lugduni, quæ mulierem ad violentiæ ipsi illatæ probationem admiserat, post liberum & voluntarium contubernium. (*Denisart* ad verbum *Mariage, nomb. 150.*) Ita etiam pronuntiavit Senatus Aqui-Sextanus (*d' Aix*) 28. Mart. 1669. (*Boniface, tom. 3. liv. 5. tit. 6. chap. 6.*)

Dum verò subsistit timoris causa, non obstat

contubernium, quamvis diuturnum, quominus rescindi possit Matrimonium. Nuptiæ enim ex se invalidæ firmitatem accipere non possunt, quandiu remanet causa propter quam statim ab initio irritæ fuerunt. Hinc Senatusconsultum 29 Mart. 1651. nullum & invalidè contractum declarat conjugium, quod inire vi coactæ fuerant duæ personæ licet majores, licet ex commercio nuptiis prævio nata fuisset proles. (*Code Matrim. ad verbum liberté nécessaire dans les Mariages.*) Aliud est judicium Senatûs Tolosani, 8 Februar. 1724. quo duæ confirmantur sententiæ *Officialium* Montis-Pessulani & Narbonis, quibus ad probationem violentiæ sibi factæ mulier admittebatur, post contubernium 12 dierum à Matrimonii celebratione. (*Journal du Palais de Toulouse, tom. 4. Arrêts 198 & 309.*)

Quamvis ex se nullius momenti sit Matrimonium coactum, ad aliud convolare non debent partes contrahentes, nisi prius declaratum à Judice fuerit nullum.

DISSERTATIO II.

De institutione & fine Matrimonii.

QUÆRES 1°. ubinam institutum fuerit Matrimonium.

Resp. Matrimonium in Paradiso terrestri institutum fuisse sentiunt omnes Theologi; sive cum ante formatam Evam dixit Deus: *Non est bonum hominem esse solum, faciamus ei adjutorium simile sibi,* (*Genes. 2. 18.*) id est, mulierem, quam statim creavit & indissolubili fœdere cum Adamo voluit esse conjunctam; sive cum ad utrumque

ait : *Crescite , & multiplicamini ;* sive cum, adducta muliere , Adamus , inspirante Deo , in hæc verba erupit : *Hoc nunc os ex ossibus meis , & caro de carne mea : ... quamobrem relinquet homo patrem suum & matrem suam , & adhærebit uxori suæ , & erunt duo in carne una .* (*Genes. 2. v. 23. 24.)*

Quæres 2°. quotuplex sit finis Matrimonii.

Resp. Finis Matrimonii triplex distinguitur. Primus est filiorum procreatio , propter quam sexuum diversitas in humano genere constituta est , dicente Scripturâ : *Masculum & feminam creavit eos , benedixitque illis , & ait : crescite & multiplicamini & replete terram .* (*Genes. 1. v. 27 & 28.)* Cum autem filiorum procreatio variis causis optari possit , non tam ob eam rem finis est proprius & specialis Matrimonii , ut nominis , bonorum & dignitatum hæredes relinquuntur , quàm ut veræ fidei & Religionis cultores educantur ; quapropter Tobiam sic admonet Angelus : *Accipies virginem cum timore Domini , amore filiorum , magis quàm libidine ductus , ut in semine Abrahamæ benedictionem in filiis consequaris .* (*Tob. 6. 22.)*

Secundus Matrimonii finis est virum inter & mulierem individua vitæ consuetudo , bonorum societas , auxiliorum communitio . Hunc finem indicant hæc Dei verba : *Non est bonum hominem esse solum , faciamus ei adjutorium simile sibi .* (*Genes. 2. 18.)*

Tertius , post luctuosum primi parentis lapsum , finis accessit Matrimonio , nempe ut salutiferum esset contra rebelles concupiscentiæ motus remedium de quo ita scribit Apostolus : *Propter fornicationem (vitandam) unusquisque suam uxorem habeat , & unaquæque suum virum habeat .* (*1. Cor. 7. 2.)*

Ex iis sequitur contra Matrimonii finem primum graviter peccare mulieres 1°. quæ , licet Matrimonio utantur , steriles sese exoptant : *Tunc*

enim solum , ait Gregorius Magnus , *conjuges in admixtione sine culpa sunt ; cum non pro explenda libidine , sed pro suscipienda prole miscentur ;* (*Lib. 32. moral. in Job , cap. 20. tom. 1. pag. 1067. Edit. BB.)* 2°. quæ in eum statum sese conjiciunt in quo concipere non possint , sive medicamentis , sive potionibus quibusdam id assequantur ; 3°. quarum malitiâ aut incuriâ fœtus in utero extinguitur , vel præmaturè effunditur : quamvis enim inter hæc scelera , alia sint aliis graviora , omnia tamen fini , institutioni & sanctitati Matrimonii adversantur .

Quæres 3°. sintne homicidæ conjuges qui fœtum nasciturum impediunt , aut ejus abortum provocant .

Resp. 1°. homicidas sine ulla dubitatione esse conjuges qui abortum accersunt , si fœtus jam sit animatus , quod satis ex se patet . Quo verò tempore animetur fœtus incertum est ; quinimò utrùm cognitionem hanc assequi possit homo , ignorare se fatetur Augustinus : *Scrupulosissime , inquit , inter doctissimos quæri ac disputari potest (quod utrum ab homine inveniri possit ignoro) , quando incipiat homo vivere .* (*Ench. cap. 86. tom. 6. pag. 228.)* Arbitrantur peritissimi quidam Medici , inter quos *Sennert* , animam in corpus humanum immitteri , statim atque conceptum est , vel paulò post : quidquid sit , vel ab ipsis Medicis improbata est cujusdam *Marci* Pragensis opinatio , qui somniavit fœtum nunquam in utero matris donari animâ rationali , sed tantum cum in lucem emittitur . Hæc sententia jam pridem ab Augustino reprehensa fuit , (*ibid.)* & à Clero Gallicano damnata , qui in Comitibus anni 1700 scandalosam , erroneam , homicidiis procurandis aptam pronuntiavit istam propositionem : *Videtur probabile omnem fœtum , quandiu in utero est , carere animâ rationali , ... & consequenter dicendum in nullo abortu homicidium committi .*

Resp. 2°. Physicè quidem loquendo homicidæ non videntur qui fœtum nasciturum impediunt, vel abortum procurant priusquam sit animatus; nam propriè homicidæ non sunt, nisi qui hominem occidunt; hominem verò non esse, ubi corpus animâ rationali non informatum est, consentitur omnes; gravissimum tamen scelus admittunt, quod ex generali hominum sapientium iudicio, parùm differt ab homicidii crimine. 1°. Quia, ut ait Tertullianus, *homicidii festinatio est prohibere nasci, nec refert natam quis eripiat animam, an nascentem disturbet; homo est, & qui est futurus; etiam fructus omnis jam in semine est.* (*Apolog. cap. 9. pag. 9.*)

2°. Quia gravissimum scelus est seipsum periculo mortis exponere: atqui in mortis periculum sese conjiciunt mulieres, quando fœtum etiam inanimatum & informem, in utero suo interimere tentant. Ita ratiocinantur S. Basilus, (*Can. 2. ad Amphilocho. tom. 3. Edit. BB. p. 271.*) & S. Hieronymus (*Epist. 18. de custodia virginitatis, t. 4. novæ Edit. part. 2. pag. 32.*)

3°. Quia semper huic crimini injuncta fuit pœna gravissima; decem annorum est quæ post veteris disciplinæ relaxationem decernitur Can. 21. Concilii Ancyranî; septem annorum ea est quæ præscribitur Can. 2. Concilii Hilerdensis de *Lérída* an. 524. Severè etiam nostris legibus in tantum nefas animadversum est: sic enim decernit celeberrimum Henrici II Edictum an. 1556: *Voulons que toute femme qui se trouvera dument atteinte & convaincue d'avoir celé, couvert & occulté tant sa grossesse que son enfantement, sans avoir déclaré l'un ou l'autre, & avoir pris de l'un ou de l'autre témoignage suffisant, même de la vie ou mort de son enfant, lors de l'issue de son ventre, & qu'après se trouve l'enfant avoir été privé, tant du saint Sacrement de Baptême, que sépulture publique & accoutumée, soit telle femme tenue &*

réputée d'avoir homicidé son enfant, & pour réparation punie de mort & dernier supplice, & de telle rigueur que la qualité particulière du cas le méritera.

Præcipit Rex ut Edictum illud in sacris Missarum Parochialium concionibus legatur & publice-tur. Alio Edicto an. 1586. jubetur fieri hanc denuntiationem unoquoque trimestri. (*Code Henri, liv. 8. tit. 15. n. 2.*) Tandem Declaratione 1708. Parochis omnibus & Vicariis præscriptum est, ut ejusdem promulgationis testimonium suo chirographo munitum ad Procuratores Regios mittant per varias *Ballivorum & Senescallorum* jurisdictiones (*Bailliages & Sénéchauffées*), utque, nisi id fecerint, in eorum bona manus injiciantur (*saisie de leur temporel*) idem plurimis supremorum Senatuum decretis jussum fuit.

Quæres 4°. an homicidium committant qui, præter intentionem, dederint proximam abortus occasionem, v. g. qui prænantem mulierem percusserint, si illâ percussione impediatur fœtus; vel etiam ipsæ mulieres, si debitam in conservando fœtu quem reipsâ nolunt perdere, cautionem non adhibuerint.

Resp. illos quoque homicidii reos esse, seu viros, seu mulieres, qui proximam abortus occasionem dederint, aut necessariam in conservando fœtu prudentiam non adhibuerint: quisquis enim debitâ ad effugiendum malum cautione non utitur, eive proximam occasionem præbet, etiam si malum ipsum nolit, cum tamèn causam velit ex qua sequitur, malum ipsum satis velle censetur. Hinc S. Antoninus: *Si mulier gravida, inquit, præter intentionem abortitur, si commisisset ibi notabilem negligentiam puta quia nimis saltavit, & nimis inordinatè laboravit, non est absque peccato mortali; idem in viro vel in alio percussente eam, unde hæc sequitur, (*Summ. Confessar. interrog. de**

5. Decalogi præcepto) S. Thomas : *Ille qui percutit mulierem prægnantem, dat operam rei illicitæ, & ideo si sequitur mors.... pueri animati, non effugiet homicidii crimen.* (2. 2. q. 64. art. 8. & ad 2.)

Quæres 5°. an ipsa mater teneatur prolem quam genuit proprio lacte nutrire.

Resp. Illud esse matris officium probatur 1°. exemplis sanctarum mulierum de quibus loquuntur sacra Litteræ : Sara lactavit filium suum Isaac (*Genes. 21. 7.*); Anna uxor Elcanâ lactavit natum suum Samuelem (*Lib. 1. Reg. 1. 23.*); lactaverat & septem fratrum mater supra modum mirabilis : sic enim filium natu minimum hortatur : *Fili, miserere mei quæ te in utero novem mensibus portavi, & lac triennio dedi & alui, & in aetatem istam perduxi.* (2. *Machab. 7. 27.*)

Prob. 2°. ratione : tum quia mulieri natura dedit quidquid ad nutriendam proprio lacte prolem necessarium est ; tum quia illius, non secus ac prolis, interest ut eam nutriat ; mulieris quidem quæ, nisi id faciat, nimiam affluentis lactis copia plures sibi morbos accersit, quibus occurrere non potest, nisi lactis fontem cogat exarescere, quod natura reprobatur, nec sine periculo fit ; interest etiam prolis : magnam enim partem habet in fingendis corporis animique similitudinibus, ingenium nutricis & natura lactis ; quod enim in arboribus & frugibus contingere certum est, ut scilicet ad mutandam earum indolem plurimum valeant aquæ & solum quibus nutriuntur, hoc multo magis in hominibus locum habet ; si ergo frequenter accidit ut arbor læta & nitens, alium in locum transposita, deteriori terræ succo deperat, non mirum est, si parentum bonorum liberi, neque corpore, neque animo his similes existant : iis enim plerumque adhibetur nutritrix quæcumque & sine ullo ferè discrimine, sive improba sit, sive libidinosa, sive temulenta.

Iis accedit quoddam mulieres quæ suos partus dederunt & à se ablegant, aliisque nutriendos committunt, vinculum illud animi & amoris quo parentes cum filiis natura colligat, interscindant, aut certè quidem deterant. Nam ubi infans procul à conspectu matris exulat, maternus amor sensim reslinguitur, ipsius quoque infantis affectus & amor in eâ solâ quâ alitur conquiescit, & proinde, ut in pueris expositis usu venit, matris quæ genuit vix ullus superest sensus, ullumque desiderium.

Egregiam consulas dissertationem D. Landais Doctoris Medici, quæ palmam obtinuit à facultate Medicinæ Parisiensi. Ibi exponitur quantum utilitatis in ordine tum physico, tum morali, tum politico perciperetur, si matres ipsæ suam prolem lactarent.

Fatendum tamen filios proprio lacte nutriendi obligationem non ita esse matrum omnium, ut nulla unquam jure possit ab illo officio abstinere : si enim infirmâ fuerint valetudine ; si lac aut non habeant, aut minus habuerint quàm satis sit ad roborandum pueri corpusculum ; si demùm necessarii distineantur negotiis, quæ liberam non faciant lactis præbendi potestatem, hoc unum ab illis desideratur, ut nutricem benè moratam eligant ; quâ tamen inventâ, non debent omnem suæ prolis curam abjicere.

Quæres 6°. an liceat matri prolem recens editam in eodem secum lecto collocare.

Resp. non licitum esse ; tum propter suffocandæ prolis periculum ; tum quia antiqui Canones & recentiores Libri Rituales, id sub poenis gravissimis prohibent : quâ de re legi potest *Pœnitentiale Romanum.* (*Tit. 1. cap. 29.*) Nonnullis in Ritualibus inter casus Episcopo reservatos numeratur puerorum oppressio, etiam si non malo animo facta fuerit, verum ex sola notabili negligentia.

Asserit D. Serpillon nutricem quæ suâ incuriâ puerum sibi commissum in lecto suffocat, verberibus & multâ honorariâ puniri. (Code Criminel, tit. I. nomb. 32.) Apud D. Charondas occurrit iudicium Senatûs Tolosani an. 1566, quo nutrix propter eandem culpam damnata fuit ad virgarum supplicium, ad multam honorariam ante patris ædes subeundam, ad exilium in quinque annos; insuper ipsi prohibitum fuit ne deindè infantes nutriendos acciperet. (Liv. 7. répons. 116.) Prætoris urbani (Lieutenant de Police) Parisiensis sententiâ I. Jun. 1756, nutricibus vetitum est ne alumnos sibi creditos in eodem secum lecto collocarent, & quidem primùm sub pœna multæ pecuniariæ 100 librarum, insignis autem animadversionis (punition exemplaire), si eandem iterùm culpam admitterent.

DISSERTATIO III.

De sanctitate & honestate Matrimonii.

MANICHEORUM, Marcionitarum, hisque adhærentium vetus error fuit, nuptias malas esse & illicitas, à maloque principio investas. Contra quos fit

PROPOSITIO.

Matrimonium ex se honestum est ac licitum.

Probatur manifestis S. Scripturæ testimoniis.
1º. Quidem sic narratur: *Nuptiæ factæ sunt in*

Cana Galilææ, & erat Mater Jesu ibi; vocatus est autem Jesus, & Discipuli ejus ad nuptias. (Joan. 2. v. 1 & 2.) Hoc fecit initium signorum Jesus in Cana Galilææ, & manifestavit gloriam suam. (Ibid. v. 11.) Unde Matrimonium sic vindico: Illud bonum est, cujus approbator fuit Christus: atqui Christus approbator fuit Matrimonii; siquidem nuptias suâ præsentia, primoque suo miraculo nobilitare voluit; ergo, &c.

2º. *Uxori, inquit Apostolus, vir debitum reddat; similiter autem & uxor viro. (1. Cor. 7. 3.) His qui Matrimonio juncti sunt præcipio, non ego, sed Dominus, uxorem à viro non discedere. (Ibid. v. 10.) Si acceperis uxorem, non peccasti; & si nupserit virgo, non peccavit. (Ibid. v. 28.) Qui Matrimonio jungit virginem suam, benè facit. (Ibid. v. 38.) Apostolus futuram prævidens Manichæorum impietatem, Discipulum suum sic præmonet: Novissimis temporibus discedent quidam à fide, attendentes spiritibus erroris, & doctrinis dæmoniorum, ... prohibentium nubere. (1. Tim. 4. v. 1 & 3.) Porro ille Matrimonium honestum ac licitum esse existimat, qui præcipit conjugibus ut debitum sibi mutuo reddant; qui vetat ne uxor à viro, aut vir ab uxore discedat; qui affirmat minimè peccare nubentes; qui errorem prohibentium nubere vocat doctrinam dæmoniorum: atqui Apostolus præcipit conjugibus ut, &c. ergo Matrimonium, eo teste, honestum est ac licitum.*

Solvuntur objecta.

Obj. 1º. Conjuges monet Apostolus, ut ab usu Matrimonii diutius non abstineant, *ne tentet vos Satanas*, inquit, *propter incontinentiam vestram.* Deindè sic pergit: *Hoc autem dico secundum indulgentiam; græcè, veniam. (1. Cor. 7. v. 5 & 6.)* Unde sic disputatur: Usus Matrimonii ex indulgentia permittit Apostolus; ergo usus Matrimonii,

ac proinde ipsum Matrimonium aliquid est mali; rei enim bonæ non opus est indulgentiâ seu veniâ.

Resp. Dist. ant. Usus Matrimonii ex indulgentiâ permittit Apostolus quoad ejus excessum, vel conjugum finem non satis purum, conc. quoad ipsum Matrimonii usum in se spectatum, neg.

Hæc interpretatio est S. Augustini qui objectum locum eo sensu exponit, quod indulgentiâ seu veniâ ab Apostolo concessa, non cadat nisi in excessum actûs conjugalis, vel ipsius finem non satis purum, ut si voluptatis tantum sensu fiat; Matrimonium enim ratione sui spectatum, ad suscipiendam & probè educandam prolem refertur: *Numquid hoc non est peccatum*, inquit S. Doctor, *amplius quàm liberorum procreandorum necessitas cogit, exigere à conjugate debitum? est quidem peccatum.* (*Serm. 51. tom. 5. cap. 13. pag. 294.*) *Reddere debitum conjugale nullius est criminis; exigere autem ultra generandi necessitatem, culpa venialis.* (*Lib. de bono conjugali, cap. 7. tom. 6. pag. 323.*) *Quid secundum veniam concedit Apostolus, nisi quod conjuges, dum se non continent, debitum ab alterutro... exposcunt, non voluntate propaginis, sed libidinis voluptate? Quæ tamen voluptas... propter nuptias accipit veniam.* (*Lib. 1. de nuptiis & concup. cap. 11. tom. 10. pag. 282.*) Quatenus scilicet ea voluptas quæ extra nuptias esset peccatum mortale, propter nuptias fit tantum culpa venialis, quam tolerat Apostolus ut minus malum, ad gravius avertendum, nempe fornicationem; veniam autem non indulget pro ipsis nuptiis, nec pro actu conjugali, quasi in se malus sit; alioqui secum ipse pugnaret, dum ait: *si nupsit virgo, non peccavit.*

Obj. 2°. Illud malum est cujus usus non potest esse sine voluptatis & libidinis sensu: atqui Matrimonii usus non potest esse, in statu naturæ lapsæ, sine voluptatis & libidinis sensu; ergo Matrimonium in hoc statu malum est.

Resp. Dist. maj. Illud malum est cujus non potest esse usus sine libidinis dominantis sensu, conc. sine libidinis fervientis sensu, neg. dist. parit. min.

Libido est *dominans* cum propter seipsam in nuptiis quæritur; est autem *serviens* cum eâ, licet malâ, benè utuntur conjuges, eamque intra præscriptos rationis & casti conjugii limites ita coercent, ut solam sibi proponant liberorum procreationem propter quam Deus Matrimonium instituit. Malus quidem & peccatum est nuptiarum usus, ubi conjunctam habet libidinem dominantem; sed culpæ non imputatur actus conjugalis, etiam si voluptatem habeat comitem, modo hæc rationi serviat, ita ut ad finem à Deo præscriptum spectent conjuges, scilicet ad prolis generationem: *Tunc enim bona voluntas animi*, inquit Augustinus, *sequentem ducit, non ducentem sequitur corporis voluptatem, nec humanum arbitrium trahitur subjungente peccato, cum justè redigitur in usum generandi plaga peccati, nempe libido.* (*Lib. 1. de nuptiis & concupiscentiâ, cap. 12. tom. 10. pag. 287.*) Nam sicut nihil culpæ habet voluptatis sensus quem ex alimentis percipimus, quandiu cibus, non propter ipsam voluptatem, sed ob justum corporis levamen sumitur; ita & libidinis sensus qui actum conjugalem in statu naturæ lapsæ comitatur, culpâ vacat si conjuges actum illum, non ad libidinem explendam, verum ad finem tantum Matrimonii, nempe filiorum generationem, referant.

Obj. 3°. Apostolus, factâ continentiæ ad quam hortatur comparatione cum statu conjugali, ait hortari se *ad id quod honestum est*, nempe ad virginitatem servandam; (*1. Cor. 7. 35.*) ergo Matrimonium in se honestum non est.

Resp. Neg. conseq. Neque enim si virginitatis status honestus sit, idcirco turpe est Matrimonium: utrumque enim honestum esse nihil vetat, quam-

vis alterum altero sit præstantius, juxta apostolicam hanc sententiam: *Qui Matrimonio jungit virginem suam, benè facit; & qui non jungit, melius facit.* Unde Augustinus, *Duo bona sunt,* inquit, *connubium & continentia, quorum alterum melius est.* (*De bono conjug. cap. 8. tom. 6. pag. 324.*) Et certè ille Matrimonium honestum esse minime negat, qui illud vocat *honorabile connubium, thorum immaculatum*: atqui Matrimonium sic vocat Apostolus. (*Heb. 13.*) Ergo, &c.

Obj. 4°. Apostolus sic pronuntiat: *Bonum est homini mulierem non tangere,* (*I. Cor. 7. 1.*) ac proindè à Matrimonio abstinere. Unde fuit istud argumentum: Malum illud est quod non facere homini bonum est: atqui bonum est homini Matrimonium non contrahere; ergo malum est Matrimonium.

Resp. Neg. maj. Ex eo quòd enim homini bonum sit aliquid non facere, non sequitur illud esse malum, quia sufficit ut oppositum sit melius. Licèt, v. g. amplissimæ divitiæ ex se malæ non sint, bonum tamen est homini eas non possidere; paupertas enim, vel saltem mediocritas, magnis opibus melior est, ipsisque anteponenda: porrò status continentia Matrimonio melior est ac perfectior; quod fati est ut Apostolus meritò dixerit, bonum esse homini mulierem matrimonio non sibi jungere.

DISSERTATIO IV.

De proprietatibus Matrimonii.

PROPRIETATES Matrimonii duæ sunt præcipuæ, unitas scilicèt & firmitas, seu vinculi quo stringit conjuges nexus indissolubilis; de quibus hic agendum est.

CAPUT PRIMUM.

De Unitate Matrimonii.

MATRIMONII unitas in eo posita est, quòd maritus uxorem unam, & uxor maritum unum habeat. Matrimonium initum post mortem conjugis dicitur *polygamia successiva*; Matrimonium vivente conjuge factum, *polygamia est simultanea* & propriè dicta, quâ scilicèt eodem tempore unus vir plures uxores, aut femina una plures maritos habet. De utraque disputandum est.

ARTICULUS PRIMUS.

De Polygamia simultanea.

Apud omnes Theologos in confesso est, *polygamiam simultaneam* unius uxoris cum multis viris, jure naturali prohibitam esse, quia primariis Ma;